

# Apărarea Națională

ORGAN SĂPTÂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CRESTINE

DIRECTOR:  
Dr. DIONISIU BENEÀ  
REDACTIA și ADMINISTRAȚIA  
Arad, Bulev. Regele Ferdinand No. 5.

Deviza noastră: „Hristos, Regele, Națiunea”.

„Vom lovi de-opotrivă în Jidau parazitar și în România necinstit și înstrăinat.”

Apare sub conducerea undi Comitet  
ABONAMENTUL PE UN AN:  
Pentru plugari și muncitori — Lei 160  
Pentru intelectuali — — — Lei 200  
Pentru Instit. și fabrici — — Lei 500

## Barbarii, cari nu se pot uita.

**La mormântul celor 44 de moți arși pe rug în comuna Beliș, 1918. — Unii dintre călări trăesc. — Ce povestesc martorii oculari.**

In luna trecută s'a oficiat un parastas la locul unde au fost arși de vii cei 44 moți, martiri ai neamului românesc. Impresionanta solemnitate a fost cu atât mai mareată, mai înălțătoare, fiindcă la acel parastas, deși comuna Beliș se află la isvorul Someșului, la o depărtare de 15 km. dela gara Călățele, unde duce un drum foarte prăpădios, totuși au luat parte și P. S. S. episcopul Nicolae al Clujului, A. Popa, prefectul județului, Dr. Isaiu redactorul revistei „Infrățirea Românească”, căpitan inv. Șiancu și alți mulți inteligențiali din Cluj și jur pre-cum și 15 preoți și corul teologilor din Cluj.

După serviciul religios oficiat de însuși P. S. S. Episcopul inconjurat de d. protopop Munteanu din Huedin și 15 d. preoți, s'a ținut prea frumoase și patriotice cuvântări și apoi a urmat o masă comună.

Iată ce povestește un moț cu numele Todea Gh. Dadu și alții cari au văzut cu ochii infiorătoarele barbarii ale ungurilor din 1918:

— „Inapoiat din război, eram îngrijitor la castelul lui Urmanczy, când a sosit o companie de soldați sub comanda căpitanului Ditrich. Ei au fost trimiși de stăpânul castelului, Urmanczy, care se găsea la Budapesta. Soldații erau trimiși ca să facă ordine, căci se svonise că moții dela Beliș s'a dedat la desordine și Urmanczy se temea să nu fie prădat castelul.

Venirea soldaților a fost anunțată prin împușcături, căci pe drum ei au împușcat pe orice român pe care îl întâlnescu.

Sosind la castel, unul cu numele Böhm (se zice că el și acum

se află în serviciul întreprinderii forestiere din Călățele) a spus soldaților, arătând spre mine:

— „Acesta trebuie împușcat! Altături de mine se găsea Ana Pripon, o femeie din sat, care era sortită și ea să moară. După multe rugăminți, spunându-le că am 8 copii, soldații au renunțat de a mă împușca, dar conducătorii lor m'au luat cu ei și m'au forțat să repar firele telefonice deranjate. M'am urcat pe stâlpi atât de subțiri, încât să nu se uita ducă mai trăesc.

Mergând cu soldații după mine, cu baioneta la armă, drăguțul drumului, am văzut cu groază oamenii din sat și străini, împușcați și rezemati de stâlpi. Unii dintre ei aveau căte o sticla în mâini, pe care le-o pusesc în mâinile lor soldații, după ce i-au împușcat, bătându-și astfel joc de ei.

Am sosit la fața locului, unde astăzi se găsește crucea. Atunci, în acel loc ardea o magazie și un jidătorec înalt de un metru răspândea o căldură ca în iad. A fost trimisă de căpitan o căruță pe străzi să adune pe cei împușcați. Ne-au adus 25 de trupuri de moți.

Căpitanul s'a răstătit atunci la mine:

— „Pe acestia ai să-i arunci în foc sau vei fi și tu împușcat!”

Intr'o clipă mă trecuă fierii morții. Cadavrele pline de sânge mă săcură să mă gădesc la copiii mei, cari ar putea rămâne orfani, dacă m'asi împotrivi.

Trenurând, și nemai știind ce fac, am luat unul și l-am aruncat în foc.

In căldura îngrozitoare, corpul nefericitului s'a umflat într'o clipă, apoi a început să sfârâde și în câteva momente s'a răspândit un miros pe care nu am să-l uit niciodată, care m'a scos din minți de groază.

Am luat apoi pe al doilea, apoi pe al treilea. Unii dintre ei mai miscau. Pareă simțeam că se împotriveze, că mă privesc cu ochii

plini de rugăminți. Ezitam. În momentul următor simții în coaste vârful ascuțit și rece al baionetei. Am ridicat corpul, am întors capul în altă parte și i-am dat drumul în jidătorec. Câte un ultim geamăt infiorător se mai auzi, apoi sfârșitul carnei ce ardea.

Așa am aruncat în foc 25 corpuri. În urmă au mai fost aruncate în jidătorec și alte corpuri. Am auzit că au fost aruncați în foc și oameni vii. Cu totul știu că au fost arși 44 moți, mulți dintre ei numai răniți. Dar nimici nu se uita ducă mai trăesc.

Se spunea că soldații au venit să facă rănduiala în comună. Dar aci nu era nici o nevoie de a se pune rănduiala. Cei ce au furat și au jefuit, au fost soldații. Mie mi-au luat ecasul din buzunar.

Gavril Abrudan, de 69 de ani, ne provesteste că moții din Beliș și din comunitate din jur îngrozili au fugit prin păduri.

Căzuse zăpada și era frig. Fără mâncare, cu un strat de zăpadă de un lat de palmă pe ei, au stat timp de trei săptămâni prin codri. Nici foc nu au îndrăznit să aprindă, de teamă să nu fie descoperiți.

— Dură trei săptămâni a fost prin fața locului unde este crucea și utunii ardea încă focul și se vedea încă ousele albe printre jidătorec.

Un alt moț din comună, Mihuț George al Viloaiei, în vîrstă de 32 de ani, ne-a spus următoarele:

— „In timpul ce s'a petrecut grozăvile dela Beliș, mă inapoiase din Rusia, unde am stat timp de patru ani, fiind prizonier de război.

In ziua de 7 Noembrie 1918, am văzut sosind în comună o companie de soldați. Sosind la castel, ei au așezat trei mitraliere în turnul castelului și pe urmă au început vânătoarea de oameni prin sat și prin împrejururi. Nici unul dintre cei ce erau găsiți pe drum nu au fost întrebăți nimic, ei împușcați imediat fără vorbă.

Văzând ce se petrece, am fugit să trec la Mărgău, unde au zis că se formează gardă românească. Peste noapte m'am adăpostit la o mătuse. A doua zi de dimineață însă văd că se apropie mai mulți soldați unguri; între ei se găsea tatăl meu. Pe urmă am aflat că spre a mă găsi,

tatăl meu a fost prins și bătut crunt, fiind forțat să spună unde mă găsesc.

Văzându-i, am fugit în spate.

Fiind prins, s'a năpustit cu toți cu patul puștii pe mine. Nu mai știu cum m'am întors în comună. Eram plin de sânge. Din cap, din brațe, curgea sângele săroaie.

In urmă am aflat, că eram acuzat, că aș fi omorât un jidătorec. Sub pază strictă împreună cu Gavril Abrudan am fost trimis la tribunalul din Cluj. Aici însă s'a dovedit că acuzarea era minciună și că a fost născută numai spre a se pune motivă sălbăticilor ungurești și am fost pus în libertate.

In anul următor, adică în 1919, primăvara, a sosit în comună noastră un ofițer român și un ofițer francez, spre a face anchetă asupra sălbăticilor de la Beliș. Tin minte, că deși trecuse aproape o jumătate de an, nimeni nu se apropiașe de locul groznic unde au fost arși atâția oameni. Am răscosit prin cenușe și am mai găsit oose pe care le-am dat anchetatorilor.

Iată căleva din groznicile evenimente din 1918, cari caracterizează îndrajințarea suferințelor în război să trăiască români din Ardeal, asupriți o mie de ani de către un popor de o sălbăticie asiatică.

Noi conjurăm autoritățile românești să caute dacă în adevăr s'ar găsi și acuma călăul Böhml în serviciul întreprinderii forestiere din Călățele; la fel să-l să-l caute și să-l aflu pe al 2-lea călău Dumitru Krancsován zis Béla care în prezent este tăietor la croitoria Neumann din Cluj, și care povestea lăudându-se, cum i-a împușcat pe nefericii de moți împreună cu alții tovarăși de al lui.

Aceste bestii trebuie trase la răspundere și pedepsite cu moarte, fiindcă fiecare picătură de sânge român nevinovat cere răzbunare. Alături blâstămul neamului va cădea asupra autorităților, cari nu-și fac datoria.

Aram Iancu.

### Pentru desmeticirea francmasonilor români.

(urmare)

„In acest din urmă caz, să alegă de a exagera forma protestătilor în contra regimului social, economic, politic și religios actual, astfel că, odată ridicat și răscosit terenul popular prin atari exagerații, să poți semăna adevărătele noastre doctrine, care în aşa imprejurări vor avea un caracter într-adevăr moderat.

„Nu te preocupă prea mult de schisme, de diviziuni, de sfâșieri care ar putea să se producă, nici de rivalitate sau de ambiiunile particolare care ar putea să se iovească.

„Nu da decât o importanță secundară chestiunilor de formă de guvernământ, competițiunilor de dinastii, rivalităților de puteri.

„Dar respinge fără milă și combatte până la moarte, fără nici o cruce, prin toate mijloacele ce îți punem la dispoziția ta, cutare clasă din societate, cutare influență politică, cutare autoritate guvernamentală, cutare personaj princiar, cutare individualitate marcantă, care împotrivindu-se nouă fie ca adversar al Revoluției sociale, fie ca apărător al ideii sau al societății creștine, ar forma printre astfel de purtare o piedică sau ar întârzia împlinirea misiunii noastre sociale.

„Această misiune socială pe care Seful nostru suprem nu-a încredin-

țat-o, suntem aproape de a o fi în-deplinit.

„Cum Dumnezeul nostru nu este nici substanță, nici corp, nici suflet, nici creator, nici tată, nici verb, nici iubire, nici diabol, nici măntuitor, nici nimic, noi am robit Biserică puterii laice și am răsturnat puterea temporală a Papii, așteptând și răsturnarea puterii lui spirituală.

„Cum suntem ziditorii nouului Tempiu al fericirii Omenirii, și cum pentru a construi trebuie a începe prin a dărâmă, prin a distrugă actuala stare socială, noi am suprimit învățământul religios, noi am desființat Dreptul Internațional.

„După ce am răsturnat puterea

temporală a Papii, inamicul nostru infam și de moarte, prin ajutorul Italiei și al Franței, noi vom slăbi Franța, care susține puterea spirituală a Papii, prin concursul puterii noastre și al Germaniei.

„Să o zi va sosi; când după împărțirea integrală a Europei în două Imperii, German în Occident și Rus în Orient, Francmasoneria le va uni într-o singură Imperie, cu Roma drept capitală a Universului întreg.

„Seful nostru Suprem va domni singur peste lume și Fracmasoneria, așezată pe treptele tronului său, va împărti cu el Atotputernicia.

„Pe că este de măret și orbitor prin lumină acest scop suprem, pe care și-l trece strălucoitor pe dinaintea ochilor, atât de mari și răbdatoare trebuie să fie sărăuințele și

# NU VREM !

Nu vrem vărsări de sânge, bubuituri de tunuri și moarte fără rost. Nu suntem pentru răsvrătiri de rând, pentru războaie necugetate, ce aduc în urmă săracie și mizerie.

Am fost și vom fi, un popor liniștit, muncitor și drept credincios al păcii. N-am provocat nici când războiul, n-am pescuit în apă tulbure situațuni și n-am țesut în umbră pânza diabolică, a intrigilor de culise, cu desnodământul fatal, războiul.

Trecutul ne este martor. Liniștiți, ne-am căutat de treburile noastre, veghind. Tot trecutul nostru este în veșnică apărare. Ne-am apărat de hoardele barbare, ne-am apărat de Turci, Greci și ne-am apărat și am desrobuit frații noștri.

N-am răvnit la bunul altora și n-am luat nimănui liniștea din țară și pâinea poporului. Alții au venit la noi, alții ne-au luat din casă pâinea și alții ne-au adus în țară acrimi și dureri.

Noi am știut atâtă: „Să i-e apărăm!..” și de aici înainte vom ști să ne apărăm, de acei ce cred și fac din război un idol al nimicimiei lor.

Evenimentele în curs și svenurile de prin ziare, ne fac să amintim maghiarilor că vai și amarva îvorii din apărarea și mânia românilor. Acel care ne va tulbura liniștea muncei noastre, nici în groapă nu va scăpa. Vom arăta lumiei, că pe cât suntem de drepti ai păcii europene, pe atât de aspri suntem când depsim pe criminalii, ce doresc războiul!

...Se agită ideia restaurării lui Otto, lucru ce este în contra tratatului dela Trianon. Maghiarii o știu aceasta și cu toate acestea, cu linguri, cu mijloace lipsite de orice demnitate și cavalerism, caută să câștige simpatia marilor puteri, ca să fie ajutată în îndeplinirea gândurilor criminale.

Și după ce au lins fără rușinare tăpile lui Mussolini, se zice că au primit promisiuni dela Italia Pacifică(?) că ea le va trimite 35.000 soldați, deghizați în turisti, pentru a fi gata să ajute restaurarea lui Otto. Sărmanii Uuguri, nu sunt în stare să facă singuri!

Gheorghe Atanasiu.

sforșările noastre necesare pentru a-l atinge.

„Astăzi, când tu stai printre Maestrii-sfesi, străduințele tale trebuie să sporească ca intensitate și pentru a-ți preciza bine tendințele, asigurând în același timp succesul lor și trimitul lor, noi îți vom rezuma într-un chip limpede Marea Lumina a inițierii supreme.

„Tu ești Dumnezelu tău, Pontificul tău și Regele tău însuți. Rațiunea ta este singura regulă a Adăvărului, singura cheie a științei și a politiciei.

„Poftele tale și instințele tale constituie singura regulă a Binelui, singura cheie a progresului și a fericirii:

„Tu trebuie să înțelegi și să in-

terpretezi precum urmează sfânta noastră deviză:

„Libertate, armă atotputernică, cu care noi am răsturnat lumea, înseamnă:

„Independentă fără margini și restricții, sustrasă la orice fel de autoritate:

„Independentă spiritului, care nu ar putea fi stânjanită prin nici o revoluție, nici limitată prin nici o dogmă.

„Independentă voinței, care nu se supune la nici o putere, care nu recunoaște nici Rege, nici Papă, nici Dumnezeu.

„Independentă personalității, care a sfârșimat toate lanțurile ce o țineau încătușată, lanțuri fizice și lanțuri morale, lanțuri ale Pămâ-

## Popor Român!

Nu-ți spun multe! Ti-e capul amețit de otrava politică și ești ostenit de nu-ți mai găsești locul de zarva și frământările evenimentelor de tot felul. Dar bun e Dumnezeu, au trecut și ele. Odată instalat în scaunul său M. S. Regele Carol al II-lea, o eră nouă de liniște, de pace, de iubire frătească și de speranțe într'un viitor mai fericit, pare a începe. Crezi însă, că de acum vei putea dormi nepăsător în voia soartei? O, nu!

Ia aminte că un popor, ca și un individ: cu cât i se mărește bună starea, moșia, cu atât este mai invidiat, mai dușmanit, mai păndit de cei din jurul său, acum mai ales, când în urma ultimelor întâmplări, *viitorul de aur al României pare asigurat*.

Si neamul nostru care a fost dăruit dela Dumnezeu cu o moșie atât de rodnică, atât de poftitoare cum puține țări sunt pe lume, de când s'a născut, a făcut cunoștință cu lăcomia străinilor de tot felul, din care pricină, și-a dus viața numai în luptă, numai în sbucium.

Nu cred să fi fost popor mai bun, mai bland, mai primitor și mai muncitor ca poporul român în vremurile când Dumnezeu i-a hărăzit clipe de pace, și iarăși mai dârzi și mai neinfrațăți apărători ai credinței și gliei străbune, puțini au fost ca Români. Ne dovedește aceasta faptele marilor voevozii ai neamului nostru, care cu cete de câteva zeci de mii de oșteni, trimiteau pe lumea cealaltă oști de sute de mii de pagani, veniți ca omizile, ca lăcustele, pe mânoasele câmpii ale scumpei noastre țări.

Si, tot trecutul, ne spune că pârghia cea mai puternică care a ținut strâns unit neamul nostru, i-a asigurat limba, obiceiurile și viața însăși, a fost credința.

Își dau bine seama despre aceasta dușmanii noștri, cari nu vor să vadă o Românie Mare, frumoasă, bogată și puternică și au început să lucreze pe toate căile, la măcinarea acestui ciment care leagă temelia statului nostru. A născocit pentru acest scop o mulțime de secte cum sunt: adventiștii, baptiștii, pocăiții, etc. care au început să se infiltreze și în sate, unde românismul era mai sănătos și creștinismul mai adânc sădăt în sufletul omului, să ne destrame credința, să ne separe astfel unii de alții, să ne slăbească, ca să ne poată supune.

Adică, să vezi cum jupân Ițig sau Sloim, vine din cine stie ce parte a lumii, gol pușcă, își deschide în satul tău de oameni harnici și cinstiți, o prăvălie cu tot felul de drăcii din care nu lipsește otrava omorâtoare a alcoolului, cu vorbe de Iudă vicleană te amâgește și te face în câțiva timp mușteriul lui, undă ajungi să-ți prăpădești în sedere vromea de muncă și banul agonisit cu trudă, ba ajungi și dator și-i cari tot ce ai mai bun în casă, ii dai vite, pământ, îl vezi pe el în cățiva ani bancherul atotputernic, a tot făcător și stăpânitor în satul tău drag; iar tu Române, din om cum se cade, un calic în sapă de lemn, care în față a cestei decăderi, după teoriile adventiștilor, să stai cu mainile încrucișate și să zici liniștit: „Stie

Domnul“, Apoi nu este aceasta ce mai ticăloasă nesimțire? Cea mai joasnică lașitate?

Oh! De aș putea închega în vorbe durerea ce simt când văd că ziarele strigă sgomotos și însuși parlamentul, în loc să fie lăsat să lucreze liniștit pentru binele țării, e asaltat de protestele jidovilor și jidovitilor, pentru că unul de ai lor a fost atins, pe când bietului Român î se nescotește tot ce are mai bun și mai sfânt pe suflet, este făcut slugă în casa lui, batjocorit de toți, fără să se audă din vre-o parte, cea mai mică șoaptă de împotrivire!!

Tristă situație și din nefericire destul de adevărată.

Îată de ce dar, marele Român A. C. Cuza, profesor universitar din Iași, a înghesbat „Liga Apărării Naționale Creștine“ și se străduește să ne trezească din complecta lipsă de mândrie națională în care ne-am pogorât, să venim la simțire și prin lumină adevărului să vedem cruda realitate.

Pentru aceasta, a luat ființă L. A. N. C. care prin organele sale, întețește la luminarea și ridicarea prin cultură a Românilui de pretutindeni, la reaprinderea în sufletul românismului, a focului sacru al iubirii de patrie, fără de care o națiune nu poate fi liberă, activă și puternică.

Ion I. Marinescu  
inv. R.-Vâlcea.

Din Petriș (jud. Arad)

## In atențunea Inspectoratului Muncii.

Există pe Valea Petrișului o firmă de exploatare forestieră de care să mai vorbit în coloanele acestui ziar. Inspectorul muncii credem că o știe. E firma „Grünstein Bela și Fii“. Ceeace nu știe Inspectoratul muncii e felul cum interpusă acestei firme exploatarea numai pădurile ci și lucrătorii angajați la muncă grea și plătiți cu infișe salariai din sumele fabuloase care le câștigă în urma lor.

In 21 Iunie au fost plătiți muncitorii. Cu această ocazie au constatat că contravalorearea muncii prestate a fost redusă în mod arbitrar cu 14 procente.

Cum muncitorii au fost angajați de firmă cu o sumă fixată la intrarea în lucru, atât pentru lucrul cu ziua cât și pentru lucrul în acord, și cum aceasta sumă a fost redusă de firmă cu 14 procente, la lucrul făcut sau zilele muncite deja, actul săvârșit nu constituie decât o fraudă în dauna muncitorului român.

Atragem atențunea Inspectoratului Muncii asupra abuzului săvârșit și de data aceasta de firma jidovească „Grünstein Bela și Fii“ pentru a interveni ca modificarea contractelor de muncă să nu apartină exclusiv reprezentanților ei, deoarece în cazul de mai sus muncitorul român a fost frustat cu 14 procente din banii cari îi aparțineau.

Faptul în sine constituie un delict, cerem imediat sanctiuni, iar sumele reținute să se plătească muncitorilor.

## NICI UN AC DELA JIDAN,

vechi și mai sacre decât toate contractele și tot dreptul nescris, prin urmare aceste drepturi trebuie restabile, pe când contractele trebuie rupte și dreptul nescris trebuie desființat.

„Egalizarea averilor, prin echilibrul proporțional al salariilor, prin desființarea complectă și radicală a dreptului de succesiune, prin exproprierea tuturor societăților financiare, prin adaptarea la soliditatea națională a fiecărui popor, a băncilor, a cancelarilor, a transporturilor, a asigurărilor și minelor.

(va urma)

Rugăm achitați abonamentul!

## „Deputații“.

Îi cunoașteți cine sunt? Acei care nu de mult colindau prin satete și prin casele voastre, rugându-vă să vă fie milă de ei, să le dați votul și să-i faceți „domni“ mai mari. Vă mai aduceți aminte de acei ce veniau pe la voi și vă îmbătau cu apă rece; cu tot felul de fleacuri și minciuni, spunându-vă că vă sunt mai mult ca frații? Vă amintiți cum li se spărgea gura zicând că dreptate nu mai este, că bine în țară nu va mai fi, până nu-i veți pune în scaune. Cum vor ajunge acolo și se vor întepeni cum se cade, de bine mult ce o să fie pe țară și pe voi, și când o să umble cu colacii în coadă.

Iată că acum sunt acolo, unde le-a poftit inima, căci din mila voastră au ajuns deputați în statul țării. Se mai țin însă de cuvânt? Unde le sunt făgăduele pe care le-au făcut? Mai stau de vorbă măcar cu voi? Ei sunt intocmai cățiganul, care îndată ce a ajuns căprar nu te mai poți apropia de el. Acum numai au lipsă de oameni și de popor, nici nu mai vor să știe de lipsuri și de necazurile alegătorilor pentru că au ajuns milionari și nu mai sunt sărănci ca mai înainte. Au avuții ca în povesti, cu palate, automobile și moșii ca grofii. Voi ati rămas tot cu sărăcia, tot cu nevoie, tot cu munca grea, cu lupta mare pentru a vă căștișa cu sudoare bucata de pită pentru voi și copiii voștri.

Dar dacă sunt în stare să mănageată bănet al țării, de ce nu-și fac măcar datoria? De ce dela muncă se trag înapoi, iar când ii vorba să-și primească plata, se tot indeasă înainte? De ce nu-și duc nerușinantele obraze acolo în statul țării și o lasă să fie goală? Pentru că nu au timp fiind că umblă tot după gheșefuri. Legile la care trebuie să ne supunem se votăză numai de vr'o cățiva, din câteva sute căți sunt. Plata însă o iau toți bine.

Ce s-ar întâmpla oare dacă în această țară, toți și-ar face datoria cum și-o îndeplinește deputații? Cear fi atunci, când plugarul nu și-ar mai ară ogorul, când slujbașul nu și-ar mai face slujba, când ostașul nu ar mai merge la războiu? Ne-am prăpădi 'ntr'o clipă. Cei mici, când nu-și fac datoria, sunt pedepsiti și bine li se face. Este curată hotie când cineva nu muncește de loc și plătește. Acei deputați fură statul deci sunt niște hoți, dacă primesc plata și pentru zilele când lipsesc din statul țării. Unii chiar când merg acolo, cască de crezi că li se strâmbă gura până la urechi, ori tac tocmai ca peștii, căci nu am auzit să fi spus și ei ceva ca să aperă interesele poporului, pentru care lucru s-au dus acolo.

Aceștia sunt trăntorii cari mănagează tot bunul adunat de voi locuitori, harnice albine.

Aceștia sunt păduchii cari trăesc cu unghile băgate adânc în carne ta popor român. Un păduche de acesta mănagează într'un an, ce adună 10 sau 15 sate la olaltă, iar păduchii cei mai mari și mai grași, cei de neamul mănililor, busuiocșilor, dobreștilor, ori cămărașilor mănagează din gata, tot ceea ce au putut aduna într'un an prin dări, locuitorii dintr-o plasă sau două.

Dar păduchii se pot înlătura și țara voastră va ști cum să se rapede de ei.

Iuliu Achim, inv.

## Să Trăiți Măria Voastră!

Să domnii în pace Sire,  
Cu glorie și mărire,  
Peste noi și Țara noastră.  
Mâna sfântă Vă proteagă  
Mulți ani, mulți ani, să ne reagă  
Dreptatea... Măria Voastră.

Dinastia-Domnitoare,  
Lucească, ca sfântul Soare  
Peste națiunea noastră,  
Iar în scumpa Românie,  
Românul stăpân să fie,  
Că e în drept... Măria Voastră.

Avem un scump Rege 'n lume,  
Unica Țară 's'un nume  
Și sfânta deviză noastră:  
— Trădătorii de Neam și Țară,  
„Până'ntrunul să dispară!  
Că-i de ajuns... Măria Voastră.

Noi dorim ca libertatea,  
Adevărul și dreptatea,  
Să domnească 'n Țara noastră,  
Și între noi să nu mai fie,  
Ură, pismă și mânie,  
Ci pace... Măria Voastră.

Fii celor din Mărăști,  
Olt, Oituz și Mărășești,  
Ne bazăm, speranța noastră,  
Pe Cerescul nostru Părinte  
Și a părintilor morminte.  
Să Trăiți!.. Măria Voastră.

Si jurăml... că, pentru Rege,  
Națiune, graiu și lege  
Si scumpă — Patria noastră,  
Ne jertfim toți... mic și mare,  
Pentru a lor apărare,  
Ca eroi!! Măria Voastră.  
N. Vlaicu Ienopoleanu.

## Măria Ta!

de: Vîntilă Petrescu-Vrancea.

Cât ai privi în lung și lat,  
Pământul ni înstrănat,  
Și vin jidani... vin mereu  
La noi... și noi, muncim din greu.  
Suntem uitați de Dumnezeu,  
Și e păcat!..

Cei morți, sub glie putrezesc;  
Cei vii... la moarte se gândesc,  
Pustii, sunt horele în sat  
Și doinele le-am îngropat  
Pe strunele ce odihnesc  
Și e păcat!..

Dreptate, nu e pentru noi  
Și ne stropesc toți cu noroi  
Ce-aveam mai bun și s'a furat  
Cămatarii, ne tot bat  
Ne ducem traful în nevoi  
Și e păcat!..

Jidani, beau și chefuesc,  
Și țara o secătuesc.  
Dar de 'ntrebăt nu ne-a întrebat  
De-am fost flământzi, sau de-am [mâncat];  
Feciorii, pela porți cerșesc  
Și e păcat!

In fiecare plângere-un mort,  
Și greu samanul toți il port,  
Dar cine ne-o fi blestemat

Mândria, să ne-o fi uitat?..  
Străini suntem, străini la port  
Și e păcat!..

Nu știm cum poate om scăpa  
De lude azi Măria Ta?!  
Pământu 'ntreg ni l'a spurcat  
Și noi tăcuți... doar am oftat  
Și greu se sbate nația  
Și e păcat!..

Cei ce-au murit, La ce-au murit,  
Să-și vadă neamul cotropit?..  
Ei, pentru asta au luptat,  
Să n'aibă loc de îngropat?..  
Copilul lui e urgosit  
Și e păcat!..

Le știe chinul codrui desii,  
Și muntii pleșuvi și uriesi;  
Pământul tot... în lung și lat,  
Cu sânge cald, a fost udat,  
Uitați sunt azi acei plăesi,  
Și e păcat!..

Si e păcat de jalea lor,  
Căci jalea lor... 'i-a tuturor  
Pe când acei ce ne-au trădat  
Găsit-au loc de răsfățat  
În țara celor care mor  
Și... e păcat!..

V. P. Vrancea.

## Ajungă-vă!..

de Vîntilă Petrescu-Vrancea.

Neam român din patru vânturi, nu mai sta în nepăsare  
Hai ridică-te odată, dela mic până la mare,  
Să stăpîm nemernicia, ce s'a incubat în țară;  
Căci jidani setosi de sânge, ne sugrumă, ne omoară  
Să oprim pe loc năvala ce așteaptă la hotără:  
Neam viteaz și bun și mare,, vom rămâne fără țară!..

Vom rămâne fără cruce, fără limbă, și-i rușine,  
Ca un neam născut din Roma, unor lași să se închine,  
Unor lași ce 'n lumea toată, înălțat-au flamuri roșii:  
E rușine; e rușine, și ne-or blăstăma strămoșii!..

Ridicăti-vă ca unul, și porniți fără zăbavă,  
Să scăpați creștinătatea, frații toți, d'această pleavă;  
Să scăpați din mâini intinse, astăzi odoarele sfinte,  
Să se bucură și morții, fără candeli pe morminte!

Ce mai vrei... nu vă ajunge?.. Pentru voi e numai jale,  
Pentru voi, nu-i loc în țară, și dreptatea n'are cale;  
Pentru voi, urmașii vredniciei alui Decebal... Traian  
Nu-i nimic... decât doar hulă; totul e pentru jidan!..

Tot din țara românească, e a lor, ș'a lor e râsul,  
Nouă, ne rămâne jalea, sbuciumul, chinul și plânsul  
Pela porțile inchise, ferecate cu lăcate,  
Noi cerșim amara pâine, și un dram de bunătate!..

Ce-am ajuns, spune române, și voi stâlpi ai cafenelii,  
Guvernările, născute în vremea lenevei și spoelii,  
Patrioți de buzunare; filozofi fără cuvințe;  
Uriași ai cugetării, dar în cap fără dram de minte,  
Fanfaroni cu ceața groasă, și obraz „dija“ subțire...  
Ce cu-a voastră 'ntelepciune, ați pus lumea în uimire?!..

\* \* \*

Azi când toți adusam jertfă, lutului un nou lut;  
Când viața o incepem, acuma dela inceput;  
Când pe trupuri săngerate, injighebat-am altă țară,  
Când al nostru-itoi amarul, jalea fără de hotără,  
Să mai stăm în nepăsare, ne vor blăstăma strămoșii;  
Guvernările, vor ca mâine, să ridice flamuri roșii,  
Că au inima de căine, și plătiți au fost de Iude  
Să ne bată, să ne'njură!.. Ei nu știu ca să asude  
Tinând secera în mână, cum o țineți voi cu toții!  
Voi sunteți rușinea țării, însă Ei, sunt patrioți!..

\* \* \*

Sculați toți din patru vânturi, că ajunsam de ocară!  
Jidânia ne sugrumă, năvâlind la noi ca spuza:  
Sculați morților, nu-i glumă, căci rămânen fără țară,  
Să-nviem bătrâna Dacie, vechea Sarmiseghetuza!..

## Oameni nechetați.

Mai deunăzi un Consilier județean, crășmar de profesiune, mi se lăuda: „Eu am deschis cărciumile, în Repaus-Duminecal!“ Da, il înțeleg.: Când crășmarul a ajuns tocmai consil. jud. Are tot dreptul să tragăjar și pe lângă oala lui, că doar ajuns și el la vatră nu va tot sufla numai în foc pentru alții.

Vai și amar insă de capul care este spălat de mâini murdare! Știm cu toți că în Tara Românească obligativitatea invățământului se estinde până la șasăsprezece ani și cum pe multe locuri hora tinerimei se tine tocmai în cărciuma deschisă în Repaus-Duminecal, sau că se ține (din purtarea de grije și marinimoșitatea cărciumarului) tocmai în imediata apropiere a cărciumii, să nu se mire nimenea că va vedea, la horă juni ameții de beutură și auzi de atâțea fapte rele și de atâțea fete stricate. Stricăciunea a intrat chiar între obligații la invățământul primar și amvonul și catedra nu mai pot lucra cu bun efect împotriva retelelor, protejate cum s'ar zice.

Arză-o focul de politică cum ne mai orbește! Se prea poate însă că nici pretura, nici prefectura nu știu nimic de toate acestea. Cei mai mulți prefecti și pretori sunt oameni mult mai rezonați decât să se prezeze la permisiuni de acest fel. Știu însă de acestea stări: dascălu, preotul, notarul și jandarmul. Știu, dar prea puțini vreau să înțeleagă!

Cei doi dintâi ar fi factorii locali cei mai chetați să se îngrijjească de îndreptarea moralei și de bună educație la sate. Ei au aflat însă că le este mai comod să nu se amesteece „în treburile oamenilor“, căci mulți sau amestecat și s-a întâmplat că au avut mari neplăceri ba chiar nu li sa dat dreptate. Notarul?.. Ce poate el face, când cărciumarul este chiar consilier județean? Când cărciumarul este mână dreaptă a deputaților și când de atâta vreme se știe că „O mână spală pe alta!“ În fine, jandarmul, bine să grijască până unde îndrănește, ori „din interes de serviciu“ va fi transferat. Toate acestea le pot dovedi cu cazuri concrete. Cine să poarte dar grije de morală și educația publică? Iată ce pătesc aceia ce fac pe naivul și lasă grija smântanii pe seama pisicilor!

Hora se ținea cândva în preajma bisericii la umbra vreunui arbore sau în vre-o casă privată departe de ori ce interes al cărciumarului. Chiar cei mai în vîrstă, adineauri se indeletniceau cu sporturi și cu alte ocupării iar azi toată viața noastră tinde să se topească parecă în cărciumă.

Ori este bine aşa ca o biată fetiță, nevinovată ca un crin, încă de scoală, să inspire, baccilii ofițerilor din cărciumă, să se adumbrăesc de putoarea alcoolului și mai vârtos să audă toate trivialitățile eofoanelor îmbetate de alcoolul spirtarilor în majoritate jidani?

Frivolitatea este expusă ca pe podium în cărciumă, cele mai multe boale-ce ne pasc acolo își au patul cald al răsadului și „Cei Mari“ ai noștrii îngăduie că talpa țării: „Taranul“ necunoscut de mai bine să se expue încă de copil la toate acestea rele!

Din principiu bine conceput, hora nu poate avea loc la cărciumă și nici în casă pusă la dispoziție întru acest scop de crășmarul interesat. Preotul și invățătorul ar trebui obligați să supravegheze hora! Si aceasta mai vârtos azi când Repausul-Duminecal, în cărciumă, nu se respecteză. Cine nu poate percepe acest adevăr este intrat în serviciul păcatului și nu vrea să înțeleagă că Statul în politica Sa de instruire și educația cetățenilor Săi nu se poate orienta după mici interese egoiste „a jardului de la oală“ ci se va orienta din directive moderne emanate dela popoarele prospere.

Adevărat că Statul nostru se razină prea mult în venitele sale

pe produsele alcoolice, dar nici o dată Statul Român nu va uita că cetățenii săi nu pot fi robii alcohului. Prin biserică și școală caracterele să cresc cu greu și cu multă cheltuială și căciuina dărâmă cu ușurință în o singură zi tot ce se-a clădit dincolo într-un an de zile. Unde este aici căstigul, unde e rezonul?

*Domnilor! Coregeți-vă greșul, trageți la brazdă! Nu lăsați datoria voastră în seama celor nechetați și interesați chiar!*

I. 930.

V. V.

**Rugăm achitați abonamentul și trimiteți, cari puteți căte-o sumulă și pentru fondul de rezistență.**

## Exportăm muncitori

Azi în 26 Iunie 1930, în 8 vagoane de marfă, au plecat din Valea Jiului spre Franța aproape cinci sute de muncitori — oameni în floarea vârstei. În gara din Petroșani, era atâtă lume adunată, prieteni, cunoștuți sau neamuri cu aceia ce luau lumea în cap pentru a și căstiga pâinea de toate zilele. Nici plânsete, nici tânguirea nu lipseau din sufletele, celor ce plecau, sau care rămâneau acasă.

Era o jale amară în gara Petroșani, o jale cum poate nu s'a văzut decât în vara anului 1914 când s'a făcut mobilizarea generală.

Văzând aceasta scenă, fără să vrei te întrebi, unde merge acest popor? Pentru-ee în Franță unde șomajul, sau lipsa de lucru, e cu mult mai accentuată ca la noi, se caută muncitori români? Nu avem noi ce face cu mii de brațe vi-guroase, ce ne părăsesc țara, din lipsă de lucru?

Oare șoselele noastre, căile noastre ferate; zidurile noastre publice și private, râurile noastre, câmpurile noastre, băltile cele numeroase, sunt ele în cea mai bună ordine, fără vre-o lipsă de refacere, de indiguire, drenare sau regulare? Răspundeți Dtor ministri, exportatorii de Români!

Cum se toleriază libera petrecere în țară a zeci de mii de streini cu pașapoarte — veniți aici ca muncitori în fabrici, în mine sau la câmp, căt timp români sunt exportați? Băgați bine de seamă domnilor guvernări, că începutul exportului de muncitori a fost mai greu, — căci dacă cei plecați în țari străine vor serie celor de acasă, că se bucură de un căstig mai bun, de un trai mai lesnicios, de un tratament mai omenesc, emigrarea muncitorilor se va face în masse nebănuit de mari.

In caz de lipsă, veți căuta să ii opriți dela emigrare, sau să înduceți înapoi; dar veți mai putea? — va fi prea târziu!

Deci să nu vă bucurăți, că se impunează numărul șomerilor — al celor fără de lucru, al „vagabondilor” nu; căci aceștia nu merg în Franța. — Șomeri, deacea cărora nu le place lucru, au fost de când e lumea și vor fi în veci pururea, de nu cunova se va introduce munca obligatorie și la noi în țară.

Noi cei din Liga Apărării Naționale Crestine, protestăm cu toată energia contra metodei adoptată de guvernul zis: național-țărănist, de a exporta muncitori români. Noi cerem exportarea grănică a jidănilor din țară. Noi cerem încreșterea risipei banului public — cu penzii de sute de milioane date maghiarilor ce n'au depus jurământul, cu alte sute milioane date unei persoane care nu sunt avizate la pensii, cu diurne, cu misiuni în străinătate, cu fraude de tot felul. — Noi cerem exportarea comunistilor, și darea de lucru fiilor nașterii noastre. St. Peneș.

**Rugăm achitați abonamentul!**

## INFORMATIUNI

— Aflăm cu deosebită plăcere, că un distins tinăr din Arad, Dl. Ionel Spătaru, a fost promovat în ziua de 1 Julie a. c. de către Universitatea italiană din Bologna, doctor în medicină. Numitul este fiul agilului secretar al comitetului școlar județean din Arad, al Dlui Valeriu Spătaru.

Transmitem fericitei familii urările noastre, exprimându-ne speranță, că noul promovat va înmulți numărul intelectualilor arădani, dorinții de progresul neamului nostru.

— Ungaria vrea să facă un împrumut în străinătate de aproape 20 miliarde lei și aceasta în scopul ca să se înarmeze — cum se zice — până în dinți. Numai să nu i se facă rău și să nu-i pice și dinții după atâtă pregătire de război!

— Dl ministrul de finanțe a dat ordin circular ca autoritățile să nu elibereze nici un act public și nici o sumă, până ce solicitatorul nu dovedește că este la curent cu plata impozitului global. Adecă iară altă „gloabă” pe capul nostru. Sărmăni de noi contribuabili! Dar oare unde vor fi mergând atâția bani??

— Luni în 30 Iunie după cetearea Mesajului Regal, Corpurile legiuioare au luat vacanță până la... toamnă. Oare? Par că nu ne vine să crede că va putea exista țara și dacă nu vor funcționa... ele! Vom vedea!

— Dela 27 Iunie crt., direcția generală C. F. R. a aprobat ca toute cerealele, afară de grâu și fasole, să fie taxate cu o reducere de 10 la sută din tariful de export; aceasta numai până la 1 August 1930.

Reducerea se aplică pe cale directă de cartare și numai din taxele de transport propriu zise, nu și din accesori și numai acolo unde se aplică direct tariful de export.

Aviz, jidănilor exportatori de cereale! Bieții români nu se ocupă cu aşa fel de afaceri.

— Dl Vintilă Brătianu a cerut să fie primit în audiенță la Rege cu care ocaziune se zice că va cere „ertare” pentru „boacănele” săcute la reîntoarcerea M. S. Regelui.

Vezi românul este tot român și atunci când îl cheamă Vintilă Brătianu, la urmă îl vine mintea! „Spăt aber doch”!

— Jidănilii din Arad se înscriv cu grămadă în partidul sionist, esind din partidul maghiar. Ungurii se tângue amar din cauza aceasta.

Nouă ne este tot una și zicem: „ai lor să fie”!

— Parlamentul a încasat dela 15 Noenvrie până cand își luă „sănătate bună” cam 200 milioane. Măi! măi! ce lucruri bune ar fi putut face țara cu banii aceștia!!

Pagubă de ei!!

— Consiliile de miniștri în viitor vor fi prezidate de M. S. Regele. Hotărârea aceasta a Majestății Sale a umplut de bucurie inițiale celor setosi după adevar și dreptate.

Trăiască M. S. Regele Carol II. !!

— Cică în ultimul timp s'a observat, pe malul stâng al Nistrului, mișcări de trupe sovietice, care fac exerciții de tragere în apropierea satului Voroncău din Ucraina.

Pe semne vreau urșii să se scalde.

Semn rău. Vom avea călduri mari...

Bine că dl Maniu și-a realizat aproape în întregime programul...!

— Taxele de export au fost reduse: Grăul și secara dela 2800 la 1000 de Lei pro wagon, porumbul și ovăsul dela 2800 Lei la 1400 Lei, iar orzul complect desființat, deci liber fără nici o taxă.

Aviz tot jidănilor!

— Atragem respectuos atențunea Dului ing. inspector Hristea, dela Insp. 5. T. Arad asupra faptului că d. Varjassy Al. (al căruia) a fost funcț. cfr. n'a voit să depună jurământul de fidelizeitate statului român) cu ocaziunea unei convorbiri avute în zilele trecute cu un crezut prieten al său, a folosit astfel de expresiuni referitor la viitorul țării noastre și valuta ei încât ar fi demn mai curând să infundă pușcăria, decât să ocupe și pe mai departe postul de șef al biroului de secretariat T. 1.

Notăm că din familia respectivă cel puțin tot în a 3-a lună pleacă cineva la Budapesta...

De altfel noi n'am mai avea incredere nici în Dl Balogh șeful biroului T. 3 al contabilității, al căruia frate Balogh în urma complicității la fraudele comise cu liste de plată la Div. 5 B. — banda Müller et comp. — a fost judecat la 1 an temniță grea — recluziune.

— Sromurile că ungurii vor să aducă cu ori ce preț pe tronul țării lor pe Otto de Habsburg produce mare vâlvă. Unii afirmă că ar fi susținuți ungurii în acțiunea lor de Italia, fiindcă Otto va lua de soție pe fiica cea mai mică a regelui italian, apoi de Germania ca foști și viitori aliați, ba chiar și de Anglia.

Ei bine, Mica Antantă trebuie să stie are Otto — preste tot un Habsburg — dreptul să reocupe tronul ungar ori ba? Dacă-l are să meargă sănătos, dacă nu îl are, să nu se facă prea multă vorbă pe chestiunea aceasta, ci simplu să se impiedice cu forță armată și numai o incercare ca cea de sus. Noi nu credem că Ungaria să-și facă de cap, că Doamne! amare vor fi urmările!

— Tribunalul din Samaranda (Rusia) a condamnat la moarte pe președintele de tribunal Kasimirov, pe procurorul Sharipov, pe avocatul Spandonov și pe doi negustori de blâneri.

Acestia din urmă fuseseră dată în judecătă pentru speculă și au mituit pe magistrați, cari i-au judecat. Bravo!!

— Regele și Regina Angliei, însotiti de membrii familiei regale, au asistat la ceremonia religioasă pentru redeschiderea catedralei sfântului Paul, care timp de 5 ani a fost închisă din cauza reparațiilor ce i s-au făcut.

La ceremonie au participat peste 100 de arhiepiscopi și episcopi din toate părțile lumii, precum și d. Macdonald, președintele consiliului, membrii guvernului și numeroase personalități politice.

Foarte pitoresc a fost cortegiu format dintr'un grup de peste 100 de lucrători în haine de lucru. Acești lucrători sunt chiar acei cari au realizat lucrările de restaurare. Lucrătorii au fost în mod special menționați în rugăciunile clerului.

Lucrările de restaurare catedralei a costat o jumătate de milion de lire, cam 500,000 milioane lei.

— Corpul ciferist profund nemulțumit de tratamentul vitreg ce i se aplică prin răpirea celei mai mari părți din drepturile căștigătoare: respectarea sărbătorilor, orele suplimentare, mandate de transport pentru lemne, permisele libere pentru tren, cari în loc de 12 pe an s'au redus la 6 pe an, ba s'a redus chiar și leafa personalului, ceea ce nu s'a mai pomenit în altă țară de ordin și de dreptate, și-a formulat în repetate rânduri revendicările și le-a adus la cunoștința celor în drept. Toate demersurile, însă, au rămas zadarnice.

De data aceasta s'au hotărât să trimită o delegație la M. S. Regele, spre a-l aduce la cunoștință suferințele și nedreptățile corpului ciferist din țara românească.

**Fiecare d. abonat este rugat să ne căștige cel puțin un abonat!**

Nr. 1340—1930.

## Publicație.

Primăria comunei Aradul-nou, aduce la cunoștință generală, că în ziua de 15 Iulie 1930 orele 10 în localul primăriei se va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate, pentru furnizarea a lor 20 (douăzeci) vagoane lemne de foc calitate I. esență cer crepate și transportate la Gara Aradul-nou.

Licităția se va ține în conformitate cu dispozițiunile legii contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic între orele 8—12 și 15—18 în zile de lucru, în biroul primăriei.

Aradul-nou, la 24 Iunie 1930. Primăria.

Nr. 1416—1930.

## Publicație.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 15 Iulie 1930 orele 10 se va vinde prin licitație publică orală la primăria comunală Aradul-nou un armăsar roib de 7 ani și un armăsar negru de 5 ani proprietatea Compozitorului Urbarial Aradul-nou.

Licităținea se va ține în conformitate cu dispozițiunile Legii Contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în orele de lucru în biroul primăriei.

Aradul-nou, la 25 Iunie 1930. Președinte.

## Publicație.

Comitetul școlar din comuna Seleuș ține licitație publică cu oferte închise pentru confectionarea mobilierului necesar la școală.

Caetul de sarcini, împreună cu planul și devizul lucrărilor se pot vedea și copia în fiecare zi dela 10—12 a. m. și dela 2—4 p. m. la Direcția școalei.

Licităția se va ține în conformitate cu Legea Contabilității, în ziua de 15 Iulie 1930, la școala primărie de stat din comuna Seleuș.

Seleuș, la 28 Iunie 1930. Ioan Sandru ss.

președinte.

Dimitrie Jugu ss. secretar.

La firma:

## MARCU BOTĂ

Prăvălie de ghete, pălării și modă A.R.A.D. B-dul Ferdinand No. 27  
puteți cumpăra cu livretul, fără bani în numără.

— PANTOFI EFTINI!

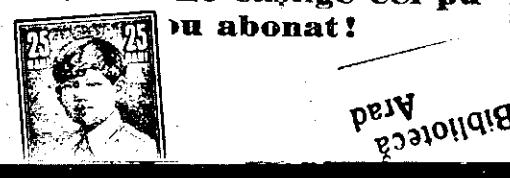
Pentru copii dela 120 lei în sus

dame 380

„bărbați” 380

precum și pantofi

daje



48 Palatul Cultural, pentru Biblioteca Arad